

CYBERPRZEMOC

***CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA,
SKALA PROBLEMU,
DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE***

Tomasz Waleczko

RZESZÓW, 7 listopada 2017 r.

NIECH GOOGLE

ADVERTISTEMENTS

MNIE PRZEDSTAWI...

EKSPERYMENT SIECIOWY

ZM. 1	ZM. 2	SYTUACJE
Samodzielnie	Niezwłocznie	Osobiste
W grupie	z odstępem czasu	Ogólne

W warunku: w grupie i niezwłocznie

- **Przesadzony optymizm**
- **Większe przekonanie o swojej słuszności**
- **Nierealne oczekiwania**
- **Zmiana osobistych przekonań i planów**

**OBRAZ
WSPÓŁCZESNEGO
ŚWIATA**

NASTOLATKOWIE

1957

2017

MINISTER ZDROWIA OSTRZEGA PRZED kwejk.pl

POWIĘKSZENIE MAKRO

- ⦿ Indywidualizm i znaczenie ego
- ⦿ Presja konsumpcyjna; marka i sezonowość
- ⦿ Nie jakość, ale popularność
- ⦿ 20% NEET*; 13% działa społecznie
- ⦿ Niskie bezrobocie
- ⦿ Dostępność technologii w 85% gospodarstw
- ⦿ Rozpoczęcie pracy średnio w wieku 23 lat

***NEET** (ang. not in employment, education or training) – nazwa zjawiska socjologicznego i określana nią grupa społeczna, obejmująca młodzież pozostającą poza sferą zatrudnienia i edukacji, czyli tych którzy jednocześnie nie uczą się, nie pracują ani nie przygotowują się do zawodu.

POWIĘKSZENIE MAKRO

- ◉ Świat panoptikonu
- ◉ Dużo zajęć, mniej ukierunkowanych działań
- ◉ Y to rodzice do pierwszej „kropli potu”?
- ◉ Connected, Change
- ◉ Rozdział na różne wartości - zakręt historii wartości?

CZAS WOLNY NASTOLATKÓW

- ⦿ Z rówieśnikami - 69%
- ⦿ Muzyka, radio TV - 64%
- ⦿ Komputer - 45% (79% pow. 20 godz. w tyg.)
- ⦿ Sport, rekreacja - 28%
- ⦿ Książki - 22%
- ⦿ Języki obce - 15%
- ⦿ Kawiarnia, puby - 11%
- ⦿ Pomoc rodzinie - 11%
- ⦿ Kino, teatr - 10%

CZAS WOLNY NASTOLATKÓW

SIEĆ U MŁODZIEŻY

- ◎ **96%** dzieci loguje się raz na tydzień
- ◎ **72%** codziennie
- ◎ **20%** godzinę dziennie; **21%** 4-5 godzin
- ◎ W VI klasie z pornografią miało już do czynienia $\frac{3}{4}$ uczniów
- ◎ Wg klasyfikacji DSM-5 na terenie Unii Europejskiej w wieku **14-17 lat 1,2%** jest uzależnionych od sieci (**12,7%** zagrożonych)

SIEĆ U MŁODZIEŻY

DZIECI W ŚWIECIE MEDIÓW

Dla **40%** dzieci
najważniejszym
medium jest **telewizja**

63% dzieci
deklaruje, że ogląda ją
regularnie

Dzieci oglądają telewizję średnio:

W dni robocze:

1h 23min.
dziennie

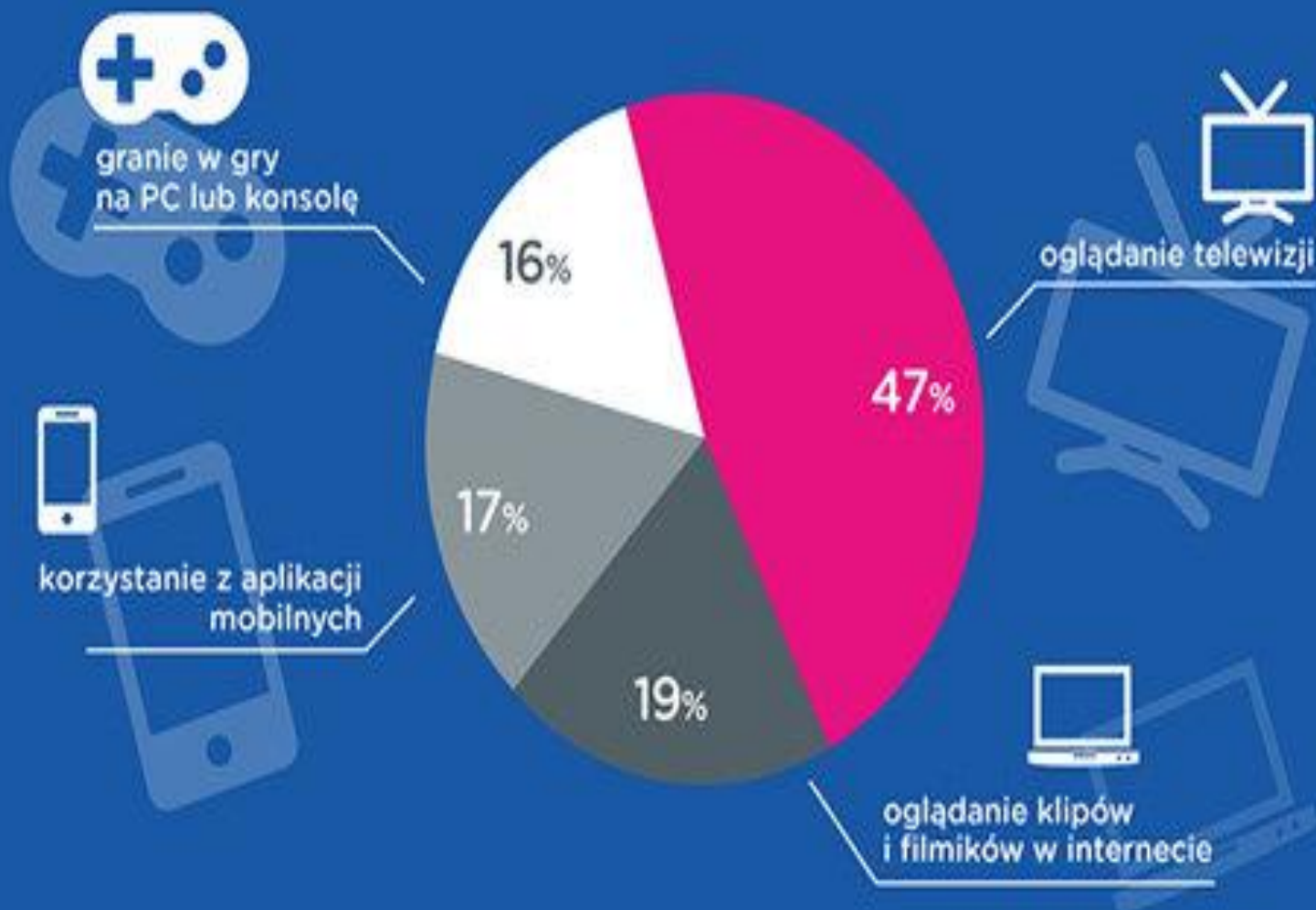
W weekendy:

1h 43min.
dziennie

ILE CZASU DZIECI POŚWIĘCAJĄ

na korzystanie z mediów?

26%

- bardzo dobrze znają program telewizyjny
- na innych platformach szukają informacji o bohaterach, których znają ze swoich kreskówek
- chętnie korzystają z płatnej telewizji i serwisów VoD
- na smartfonach i tabletach najczęściej korzystają z serwisu YouTube

CZAS PRZEZNACZONY NA MEDIA:

Oglądanie telewizji

47%

Oglądanie klipów i filmików w internecie

19%

Korzystanie z aplikacji mobilnych

17%

Gry na PC lub konsolę

16%

Dzieci, dla których NAJWAŻNIEJSZA JEST TELEWIZJA

„Chcę, aby ulubieni bohaterowie z kreskówek towarzyszyli mi przez cały dzień”

DZIENNY CZAS SPĘDZONY NA KORZYSTANIU Z MEDIÓW:

1 h 50 min
w dni robocze

2 h 42 min
w weekendy

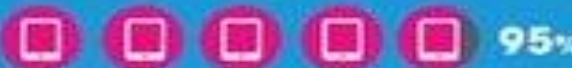
Z JAKICH URZĄDZEŃ KORZYSTAJĄ?

Telewizor

71%

Tablet

95%

Smartfon

86%

Komputer stacjonarny

59%

Laptop

88%

Konsola do gier

62%

23%

- często znajdują się na obsłudze różnych platform mediowych lepiej od swoich rodziców
- oglądają telewizję o stałych porach niezależnie od programu, jaki jest w danej chwili nadawany
- gdy używają smartfonów i komputerów, ich pierwszym wyborem jest YouTube, szukają tam treści niedostępnych w telewizji oraz grają w gry z udziałem bohaterów z ulubionych kreskówek

CZAS PRZEZNACZONY NA MEDIA:

Oglądanie telewizji	 	47%
Oglądanie klipów i filmików w internecie	 	17%
Korzystanie z aplikacji mobilnych	 	15%
Grań w gry na PC lub konsolę	 	21%

MALI EKSPERCI MEDIALNI

„Choć najczęściej oglądam telewizję, chętnie korzystam także z różnych urządzeń mobilnych”

DZIENNY CZAS SPĘDZONY NA KORZYSTANIU Z MEDIÓW:

1 h 58 min
w dni robocze

2 h 38 min
w weekendy

Z JAKICH URZĄDZEŃ KORZYSTAJĄ?

Telewizor	 	77%
Tablet	 	95%
Smartfon	 	85%
Komputer stacjonarny	 	75%
Laptop	 	90%
Konsola do gier	 	90%

Dzieci, dla których **NAJWAŻNIEJSZE SĄ SMARTFONY** „Smartfon jest całym moim światem”

18%

- smartfon służy głównie do kontaktu z rówieśnikami (Facebook, Instagram, WhatsApp)
- kanał YouTube jest dla nich podstawowym narzędziem odbioru mediów, na którym oglądają zabawne klipy i odcinki swoich ulubionych kreskówek
- drugim najważniejszym medium jest dla nich tradycyjna telewizja
- chętnie sięgają po mobilne gry i aplikacje z udziałem bohaterów znanych z seriali

CZAS PRZEZNACZONY NA MEDIA:

DZIENNY CZAS SPĘDZONY NA KORZYSTANIU Z MEDIÓW:

2 h 06 min
w dni robocze

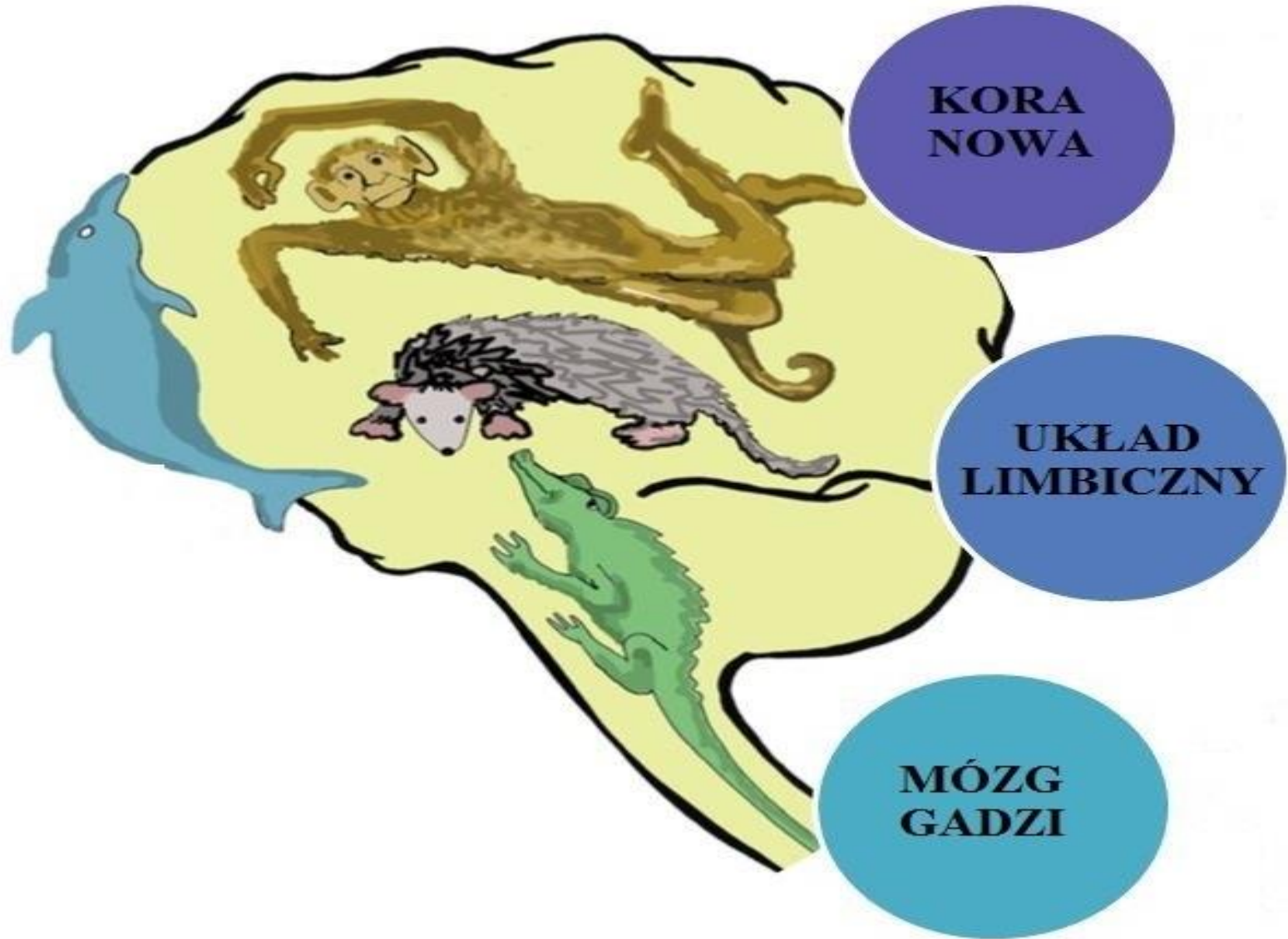

2 h 44 min
w weekendy

Z JAKICH URZĄDZEŃ KORZYSTAJĄ?

„NEUROZMIANY” I INFOTROPIA

Skutki „I-” i „e-” świata

- Światło, obraz, ruch, prędkość
- Błędne koło przyjemności
- Gorsze myślenie przyczynowo-skutkowe
- Infotropia i gamifikacja
- Porównywanie znanej przyjemności z nową i analiza kosztów
- Wielozadaniowość - brak tu i teraz
- Tversku i Kahneman: przetwarzanie szybkie i wolne, a „Pstryk”: koń i jeździec

BADANIA MANFRED SPITZER

- 70% uczniów podczas zajęć korzystających z urządzeń nie stosuje ich do notowania
- Zakaz używania urządzeń zwiększa o 15% stopień przyswojenia wiedzy zaraz po wykładzie (szczególnie podnoszą się umiejętności słabszych uczniów)
- Biegłość w obsłudze urządzeń nie ma wpływu na dojrzałość korzystania z sieci i zdobywania wiedzy
- Możliwość korzystania z Google w uczeniu nie zwiększa biegłości uczenia się

ZAGROŻENIA Z/W SIECI

PRZESTĘPSTWA, WYKROCZENIA

- SEXTING
- GROOMING
- FLAMING
- STALKING
- HACKING,
- PIRACTWO
- SNIFFING
- CRACKING
- FIKCYJNY
HANDEL
- OSZUSTWA
- FASZYZM
- PEDOFILIA

Jestem z pokolenia, które:

- JAKO DZIECKO
PODRÓŻOWAŁO BEZ FOTELIKA
W AUCIE
- JEŹDZIŁO NA ROWERZE BEZ
KASKU
- WISIAŁO NA TRZEPAKU
GŁOWĄ W DÓŁ
- KTÓREGO RODZICE CZASEM
TRACILI Z OCZU

**KURCZE,
PRZETRWAŁEM.**

Melisa Bour - nauczycielka 6 klasy nauczyła (się) co oznacza sieć

Jak wygrywać w zdrapkach Lotto (Sprawdzony Sposób)

1 059 685
wyświetleń

KYFIK OLEG 1 rok temu

fajna metoda

ODPOWIEDZ 30

Zobacz wszystkie 4 odpowiedzi ▾

Carlos Alberto 1 rok temu

Czesto tak sobie dorabiam xD

ODPOWIEDZ 107

Zobacz wszystkie 16 odpowiedzi ▾

Мультики для мамышей на телекана

o kurde ide dzisiaj po zdrapki

ODPOWIEDZ 122

Zobacz wszystkie 3 odpowiedzi ▾

Nie podoba mi się

Diego Alba 1 rok temu

super poradnik, dzieki :D

ODPOWIEDZ 63

Zobacz wszystkie 3 odpowiedzi ▾

Alyssa Ajagaonkar 1 rok temu

no no musze przyznac ze superowe

GRY VIDEO

- Niemiecki, norweski, amerykańskie stany popierały gry jako ćwiczące koncentrację, decyzyjność, naukę języka, uczenie handlu, czytanie i pisanie, lepszego uczenia się nowych zadań.
- Tylko około 10% „gamersów” gra w senior games, reszta gra w fps, rpg, mmporg

GRY VIDEO - METANALIZY (ZAGROŻENIA)

- MNIEJ CZASU W RODZINIE, Z LUDŹMI
- POGORSZENIE OCEN, ROZUMIENIA, CZYTANIA, PISANIA
- POGORSZENIE SAMOKONTROLI, POZIOMU AMBICJI, KONCENTRACJI
- WZROST IMPULSYWNOŚCI, NIEZDECYDOWANIA
- MNIEJSZA REAKCJA NA NAGRODY, POCHWAŁY

PRZYJEMNIE ODREŹWIENI

- KONSOLOWCY vs. „NORMALSI”
 - O 24% GORSZE RELACJE Z RÓWIEŚNIKAMI i 13% Z RODZINAMI
- KONSOLA NA GWIAZDKĘ
 - Pogorszenie o ok. 15% ocen
- POSTRZELAJ A POTEM POMÓŻ
 - Pięciokrotnie więcej czasu na decyzję
 - 20% nie udzieliło pomocy

SONY

DEFINICJE CYBERPRZEMOCY I ZAKRES ZJAWISKA

POCZĄTKI CYBERBULLYINGU

- ⦿ Europa Zachodnia i USA 2000 - smsy i e-maile
- ⦿ Japonia 2000 - uczeń nagrany kamerą i opublikowany w sieci
- ⦿ Gdańsk 2007- dziewczynka przebierająca się w szatni

PODEJŚCIE PRAWNE

- ⦿ Brak wyróżnienia ze względu na charakter-konieczność edukacji, że „hejt” może być wykroczeniem lub przestępstwem
- ⦿ Konieczność ustalenia sprawcy
- ⦿ Dowody!
- ⦿ Użycie urządzenia elektronicznego

Prawo

- Art. 119. § 1. Kto stosuje przemoc lub groźbę bezprawną wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu jej bezwyznaniowości, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. § 2. Tej samej karze podlega, kto publicznie nawołuje do popełnienia przestępstwa określonego w § 1.
- Art. 190a : **§ 1**: Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. **§ 2**: Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.
- Art. 256. Kto publicznie propaguje faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2
- Art. 257. Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególłą osobę z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości lub z takich powodów narusza nietykalność cielesną innej osoby, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

○ Art. 200a.

§ 1. Kto w celu popełnienia przestępstwa określonego w art. 197 § 3 pkt 2 lub art. 200, jak również produkowania lub utrwalania treści pornograficznych, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej nawiązuje kontakt z małoletnim poniżej lat 15, zmierzając, za pomocą wprowadzenia go w błąd, wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania sytuacji albo przy użyciu groźby bezprawnej, do spotkania z nim, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Kto za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej małoletniemu poniżej lat 15 składa propozycję obcowania płciowego, poddania się lub wykonania innej czynności seksualnej lub udziału w produkowaniu lub utrwalaniu treści pornograficznych, i zmierza do jej realizacji, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

○ **Art. 212 - zniesławienie**

Działania	Ochrona	Podstawa	Oskarżenie	Możliwości Działania
Upublicznianie czyjegoś zdjęcia lub filmu bez zgody, wiedzy lub wbrew woli danej osoby, umieszczenie w Internecie	Kodeks cywilny art. 23i24 Konstytucja art. 47	Prawo do prywatności. Naruszenie dóbr osobistych (prawo do wizerunku)	Prywatnoskargowe	Możliwość żądania:Zaniechania działania, usunięcia skutków, zadość uczynienia pieniężnego. Zwrócenie się do administratorów i właścicieli stron. Dochodzenie odszkodowania przed Sądem Cywilnym.
Upublicznienie ośmieszającego (przerobionego w kompromitujących okolicznościach) zdjęcia lub filmiku z czyimś udziałem.	Kodeks cywilny art. 23i24 Kodeks Karny art. 216	Zniewaga	Prywatnoskargowe	Zwrócenie się do administratorów i właścicieli stron. Złożenie prywatnego aktu oskarżenia do Rejonowego Sądu Karnego.
Upublicznianie zdjęć i filmów z udziałem nagich dzieci poniżej 18 r.ż	Kodeks Karny art. 202	Przestępstwo przeciwko wolności seksualnej. Przestępstwo rozpowszechniania pornografii z udziałem nieletniego	Publicznoskargowe	Złożenie zawiadomienia o przestępstwie na policję lub do prokuratury
Stosowanie wulgaryzmów, zniewaga, zniesławienie.	Kodeks wykroczeń art. 141	Wykroczenie przeciwko obyczajowości publicznej.	Publicznoskargowe	Powiadomienie policji o popełnieniu wykroczenia
Włamanie: Na konto e-maila, na profil w serwisie społecznościowym, na blog lub inne miejsce zastrzeżone hasłem lub innym zabezpieczeniem.	Kodeks Karny art. 267 i 268a	Przestępstwo przeciw ochronie informacji.	Wnioskowe ściganie z Urzędu.	Wniosek o ściganie.
Złośliwe niepokojenie kogoś przy użyciu narzędzi dostępnych w Internecie takich jak: Komunikatory, czaty, forum, e-mail	Kodeks wykroczeń art. 107	Wykroczenie przeciwko osobie	Prywatnoskargowe	Powiadomienie policji o popełnieniu wykroczenia.

PODEJŚCIE SPECJALISTÓW

- Korzystanie z technologii w celu zastraszania, dręczenia, upokarzania lub zawstydzania ofiary
- Akty agresji lub przemocy z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych przez sprawców lub świadków

! To przeżycie ofiary i skutki powinny definiować przemoc - nie intencja

! Niedoceniona jest rola świadków

MOWA NIENAWIŚCI (Nijakowski)

przypisywanie szczególnie negatywnych cech lub wzywaniu do dyskryminujących działań wymierzonych w pewną kategorię społeczną. Jest **sześć wyznaczników mowy nienawiści**:

1. Nadmierne uogólnianie negatywnej cechy
2. Przypisywanie szczególnie negatywnych cech (np. grubi są jak kaleka)
3. Uwłaczająca leksyka, dehumanizacja (np. Rudzi są fałszywi)
4. Lekceważenie, podważanie rytuałów poważania
5. Katalogi i zestawienia – katalogi demaskujące „Żydów”;
6. Przedmiot nienawiści – mowę nienawiści wyróżnia przedmiot krytyki, zbiorowości, do których przynależność ma charakter przypisany (płeć, kolor skóry, orientacja seksualna, narodowość, etniczność, kalectwo, język ojczysty itd.).

OBSZARY CYBERMOBBINGU

askfm

Haterick – po prostu hejtuj

RinoApps Ltd. Społeczności

Nadzór rodzicielski

Aplikacja jest zgodna ze wszystkimi Twoimi urządzeniami.

Czatoteka

Czaty

Ranking czatów

szukaj

SZKOŁA

- Podstawówka
- Studenci
- Gimnazjum (1)
- 10-15 lat
- Liceum
- 15-20 lat

więcej →

fotka.pl
twoje miejsce w sieci

Szukaj

Tomasz Waleczko

Aktualności

Messenger

Skróty

Instytut Witelon 20+

eLearning @ WSE ...

Kraków - sorry że n... 20+

Spotkanie dla nauc... 9

Zobacz więcej...

Eksploruj

Wydarzenia 7

Grupy 12

Strony

Listy znajomych

Marcin C...

5 godz.

Nasi sąsiedzi są troszkę dziwni, żeby w pończochach i pletwach były te nogasy... 😊

Lubię to! Komentarze Udostępnij

FORMY NĘKANIA

PODJUDZANIE

PRZEŚLADOWANIE

OCZERNIANIE

PODSZYWANIE SIĘ

UJAWNINIENIE

WYKLUCZENIE

OSZUSTWO

NĘKANIE

SPECYFIKA ZJAWISKA

- ⦿ Publikacja w sieci
- ⦿ Dowolność miejsca, czasu, ofiary
- ⦿ Brak kontroli nad „życiem” treści
- ⦿ „Anonimowość” i bezkarność
- ⦿ Brak widocznej reakcji ofiary
- ⦿ Uczestnictwo świadków - moderacja

SKUTKI DLA OFIARY

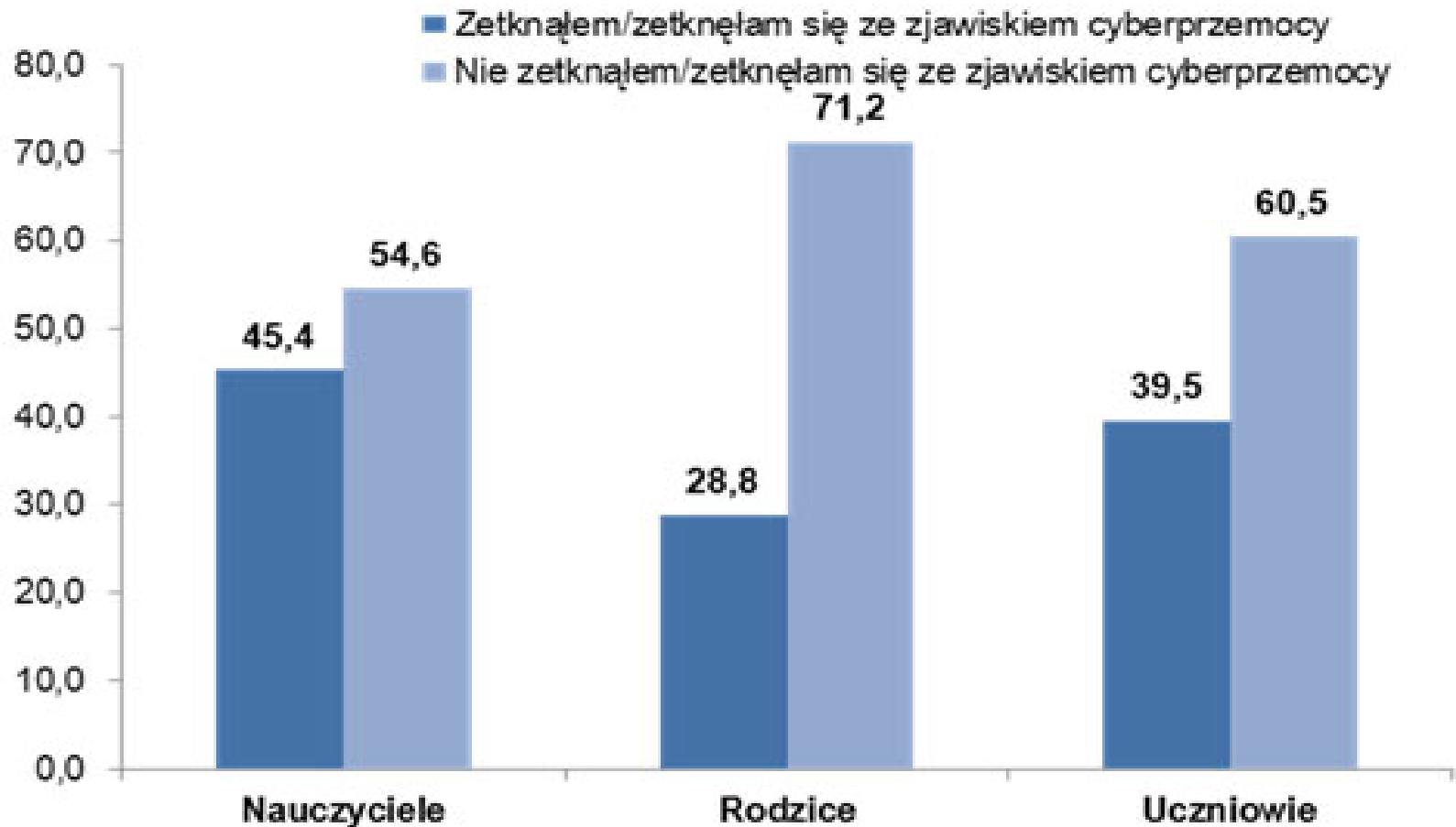
- Dlaczego, nie ma opisanego sprawcy?
 - Potrzeba fame'u, niska empatia, przypadek
 - Zabawa i nuda
- 13-16 rok życia; brak różnicowania ze względu na płeć
- Obniżenie samooceny, stany depresyjne, smutek, osamotnienie, poczucie krzywdy, utrata relacji, długotrwały stres i jego skutki

SKALA ZJAWISKA

LICZBY O CYBERMOBBINGU (wg NIK oraz NASK 2017)

Skala zjawiska cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży w opinii ankietowanych

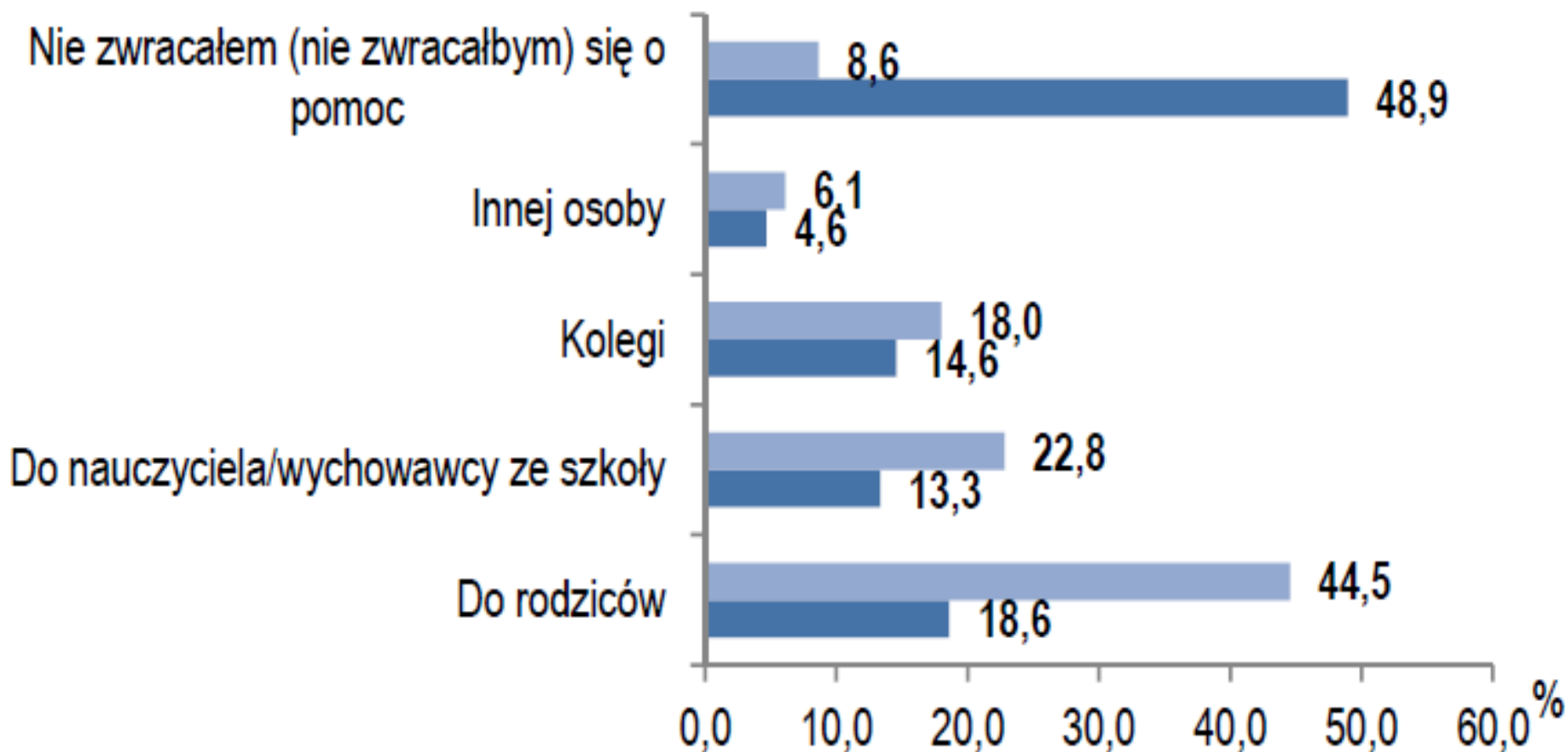
Źródło: Opracowanie własne NIK

Twarde dane - badawcze

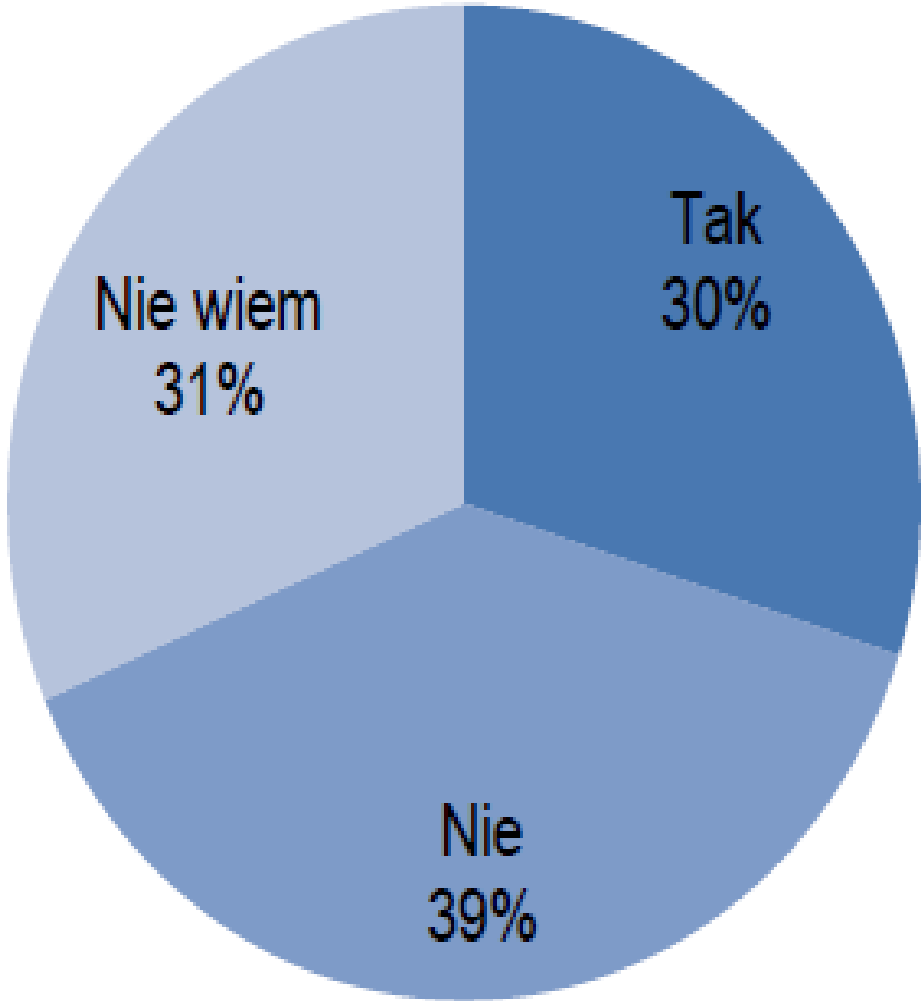
- 30% uczniów doświadczyło (52% werbalnej, 47% wulgaryzmów, 21% poniżenia, ośmieszenia; 16% szantażowania)
- 87% znajomi (ze szkoły i spoza)
- 19% SPRAWCÓW ROBI TO 3-4 RAZY W TYGODNIU**
- Zgłoszenia na Policję to dziesiątki przypadków (w okresach trzyletnich) - **1/3 umorzona**
- Średnio 2 przypadki na szkołę (2013-2017)

- niemal 33% było zaangażowanych w cyberprzemoc jako sprawca, ofiara lub sprawca-ofiara;
- ponad 31% przynajmniej raz celowo wykluczało kogoś lub nie dopuszczało do grona znajomych w Internecie, żeby mu dokuczyć;
- niemal 40% przynajmniej raz wysyłało wiadomości przez komunikator, aby kogoś obrazić lub wystraszyć;
- ponad 36% obrażało lub wyzywało podczas gier online, niemal co dziesiąty robił to raz lub kilka razy dziennie;
- niemal 30% wysyłało sms-y, żeby dokuczyć, sprawić przykrość lub wystraszyć inną osobę;
- ponad 12% umieściło w Internecie i rozesłało znajomym zdjęcie innej osoby, które zostało zrobione w nieprzyjemnej sytuacji;
- ponad 15% założyło fałszywe konto na portalach społecznościowych ośmieszające inną osobę;
- ponad 33% było ofiarą zachowania polegającego na wysyłaniu mu przez komunikator wiadomości, które go obrażały;
- ponad 31% było wyzywanych, kiedy rozmawiali na czacie⁴¹.

- Gdybyś był ofiarą cyberprzemocy do kogo zwróciłbyś/zwróciłabyś się o pomoc?
- Do kogo zwróciłeś/zwróciłaś się o pomoc w przypadku doświadczenia cyberprzemocy?

Czy zajęcia profilaktyczne zmieniły w jakikolwiek sposób Twoją aktywność w Internecie?

FORMY PROFILAKTYKI I PRZECIWDZIAŁANIA

<Ania>Hej! Jestem Ania.
Mam 12 lat.
Szukam przyjaciół.

<Wojtek>Cześć Aniu, tu
Wojtek też mam 12 lat.
Chętnie Cię poznam.

Nigdy nie wiadomo, **dziEcko**
W SIECI

Wigdy nie wiadomo, kto jest po drugiej stronie.

www.dzieckowsieci.pl

W Internecie posługuj się wyłącznie swoim nickiem. Nie podawaj prawdziwego imienia, nazwiska, adresu, numeru telefonu, nazwy szkoły i innych danych osobowych.

Nigdy nie spotykaj się z osobami poznanymi w Internecie bez zgody rodziców. Na pierwsze spotkanie zawsze zabierz ze sobą zaufaną osobę dorosłą.

Jeżeli podczas korzystania z Internetu coś Cię zaniepokoi, natychmiast powiadom o tym rodziców lub inną zaufaną osobę dorosłą.

Fundacja
Orange

 safefinternet.pl

NETYKIETA

- ⦿ Wypracuj ją dla swojej grupy, np. dla sali komputerowej - jak kontrakt
- ⦿ Obserwuj reakcje emocjonalne podczas korzystania z urządzenia
- ⦿ Gdzie nastolatek korzysta z sieci
- ⦿ Zaaranżuj rozmowę o oglądanych treściach
- ⦿ Programy rodzicielskie i hasła
- ⦿ Zachęcaj do porzucenia odwetu i nieprzenoszenia do realnego świata

NETYKIETA

- ⦿ Edukuj odnośnie dodawania nieznanomych osób/ udostępniania danych
- ⦿ Poinformuj o źródłach pomocy i dobre maniery w sieci
- ⦿ Zgłaszaj przypadki cyberprzemocy: adminom, urzędowi, policji
- ⦿ Rozmawiaj i pokazuj konsekwencje

NETYKIETA

- ⦿ Nie podawaj prawdziwych danych
- ⦿ Nie dawaj „znajomym internetowym” telefonu, adresu, innych danych (finansowych)
- ⦿ Nie publikuj zdjęć (szczególnie nieznanym)
- ⦿ Jeśli wiadomość wzbudza Twój niepokój, jest niegrzeczna, wulgarna- pokaż ją rodzicom lub zaufanej dorosłej osobie
- ⦿ Osoba, z którą rozmawiasz może nie być taka jak myślisz
- ⦿ Nie wszystko w Internecie to prawda!

NETYKIETA

- ⦿ Nie spotykaj się ze znajomymi z Internetu bez wiedzy dorosłych lub wraz z nimi
- ⦿ Nie kupuj samodzielnie w Internecie, nie wypełniaj formularzy (choćby były obietnicą darmowości).
- ⦿ Rozmawiaj z rodzicami o Internecie i stronach, z których korzystasz, szczególnie o tych, które Cię niepokoją.

W DOMU

- ⦿ Funkcjonuj tak, jak byś chciał(a) aby dziecko funkcjonowało
- ⦿ Rozwijaj kompetencje społeczne oraz muzykę, plastykę, taniec
- ⦿ Żyj z dzieckiem
- ⦿ Pomagaj rozwijać relacje
- ⦿ W Realu może być tylko sobą, pomóż być SOBĄ
- ⦿ Rozwijaj mózg ssaczy- społeczny

OFIARA CYBERPRZEMOCY

- ⦿ Nie reaguj na prowokacje i zaczepki
- ⦿ Zachowuj jak najwięcej treści
- ⦿ Zapisuj, rób zdjęcia, proś świadków
- ⦿ Zmień dane kontaktowe- nie umieszczaj personaliów
- ⦿ Ogranicz zasięg kontaktów
- ⦿ Skonsultuj się z rodzicem, nauczycielem, pedagogiem, prawnikiem
- ⦿ Ujawniaj trudności i szukaj wsparcia również emocjonalnego

DZIAŁANIA PO ZAISTNIENIU ZJAWISKA

- ⦿ Policja i Sąd Rodzinny - na końcu drabiny interwencji
- ⦿ Rozmowa osobista/ z mediatorem/ opiekunem/ placówka szkolna/ psycholog
- ⦿ Warsztaty z psychologiem
- ⦿ Konsekwencje dyscyplinarne
- ⦿ Opieka psychologiczna dla obu stron

5 BADAŃ W POLSCE (BARLIŃSKA, SZUSTER)

- ⦿ Eksperyment: podaj dalej (śmieszne, neutralne, obrażające)
- ⦿ Wyniki: bardziej skłonni online, w zaciszu, przy publiczności i ci, którzy już to robili
- ⦿ Niezależnie od: szkoły, rodziny, rozmów o ważnych tematach, poziomu
- ⦿ Bardziej odporni są ludzie prospołeczni

REKOMENDACJE Z BADAŃ

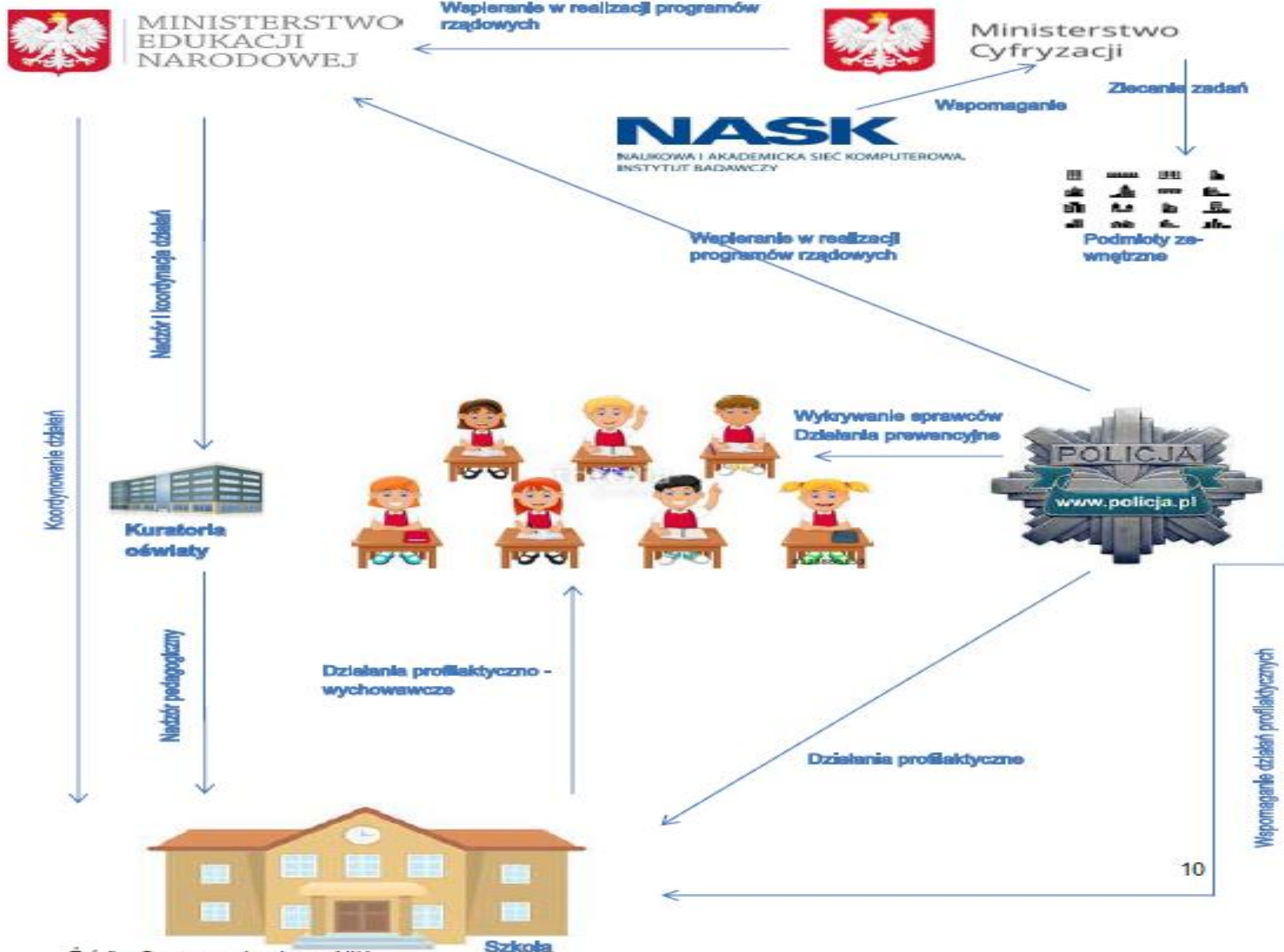
- ⦿ Indukuj empatię afektywną - uczucia
- ⦿ Indukuj empatię poznawczą (choć to działa krótkotrwale) - perspektywa, skutki
- ⦿ Powtarzaj działania
- ⦿ **NACISKAJ NA ŚWIADKÓW:**
 - Wyobraź sobie, że...
 - Pokazuj skutki
 - Skłoń do reakcji i obrony
 - Profilaktyczne zajęcia

NAGŁOŚNIENIE

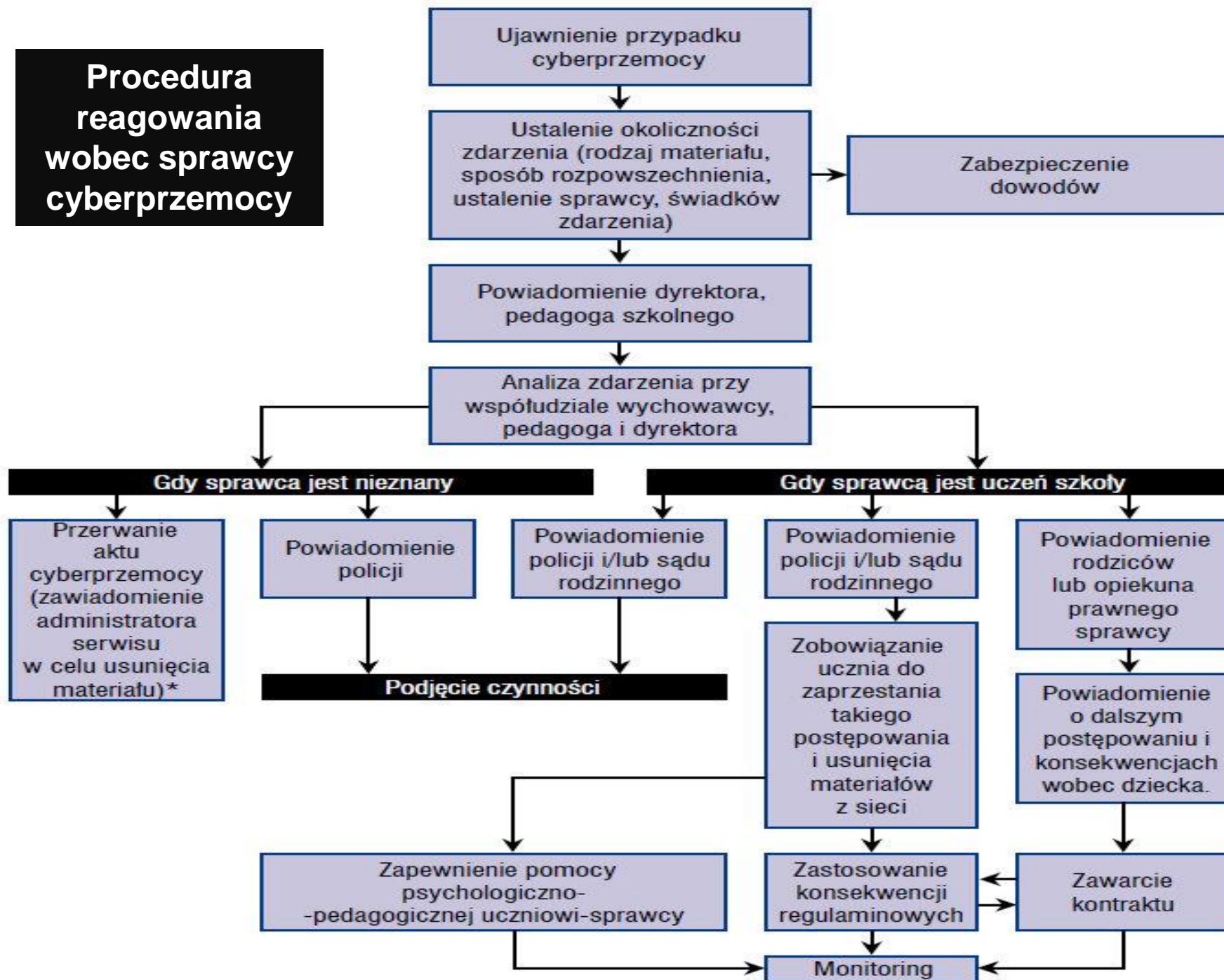
DZIAŁANIA W SZKOLE

Schemat nr 1 System zapobiegania i przeciwdziałania cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży

Źródło: Opracowanie własne NIK

Procedura reagowania wobec sprawcy cyberprzemocy

* Pomoc można uzyskać w Helpline.org.pl

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

1. Wsparcie psychiczne

Podobnie jak w przypadku innych form przemocy, ofiara cyberprzemocy potrzebuje pomocy i emocjonalnego wsparcia ze strony dorosłych. Musi także wiedzieć, że szkoła podejmie odpowiednie kroki w celu rozwiązania problemu.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

Podczas rozmowy z uczniem – ofiarą cyberprzemocy:

- Zapewnij go, że dobrze zrobił, mówiąc Ci o tym, co się stało.
- Powiedz, że widzisz i rozumiesz, że jest mu trudno ujawnić to, co go spotkało.
- Powiedz mu, że nikt nie ma prawa tak się zachowywać wobec niego.
- Zapewnij go, że szkoła nie toleruje żadnej formy przemocy i że postarasz się mu pomóc, uruchamiając odpowiednie procedury interwencyjne.
- Bądź uważny na pozawerbalne przejawy uczuć dziecka – zażenowanie, skrępowanie, wstyd, lęk, przerażenie, smutek, poczucie winy.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

2. Porada

Uczeń będący ofiarą cyberprzemocy powinien otrzymać poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

3. Monitoring

- Po zakończeniu interwencji warto monitorować sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.**
- Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy powinni być poinformowani o problemie i otrzymać wsparcie i pomoc ze strony szkoły. W rozmowie z nimi pedagog lub wychowawca przedstawiają kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane, zaproponować rodzicom i dziecku pomoc specjalisty (psychologa, pedagoga).**

Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie

Profesjonalną opieką należy otoczyć także świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia. Osoby podejmujące działania interwencyjne muszą mieć świadomość skutków, jakie działania te niosą nie tylko dla ofiar, ale i świadków zdarzeń.

Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie

Ważne jest, by w wyniku interwencji nie narazić ich na zemstę i groźby ze strony sprawcy. Osoba, której uczeń zaufał, informując o jakimkolwiek akcie przemocy, a więc także cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.

Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie

Postępowanie interwencyjne wymaga od wyjaśniającego sprawę dyskrecji i poufnego postępowania. Występowaniu w roli świadka często towarzyszą dramatyczne przeżycia – uczniowie boją się, że sami również mogą stać się obiektem prześladowań, obawiają się etykiety „donosiciela”.

Pedagog u takiego ucznia powinien wzbudzić swoim zachowaniem zaufanie i poczucie bezpieczeństwa oraz wykazać dla niego zrozumienie i empatię.

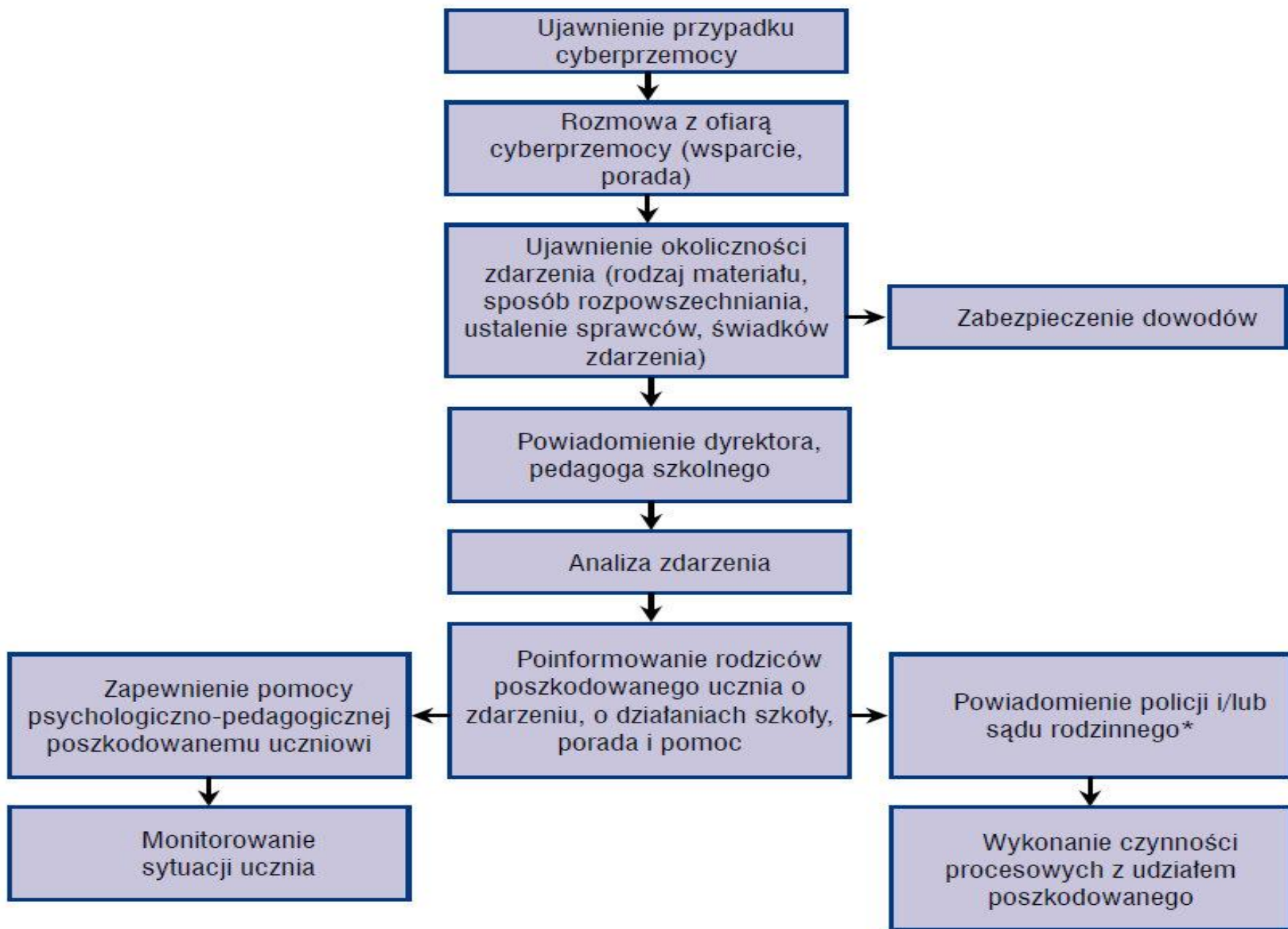
Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie

Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą, jako metody wyjaśniania sprawy, czy ostentacyjne wywoływanie go z lekcji celem złożenia zeznań, ze względu na bezpieczeństwo i nie narażanie go na odwet ze strony agresora. Nie zadbanie o tego rodzaju podstawowe zasady bezpieczeństwa może sprawić, że następnym razem uczeń nie podejmie działań na rzecz obrony słabszych i pokrzywdzonych i nie zgłosi zagrażającego zdarzenia.

Jak zachować się wobec świadka zgłaszającego cyberprzemoc:

1. Powiedz, że dobrze zrobił, zgłaszając fakt przemocy.
2. Powiedz, że wymagało to od niego wiele odwagi.
3. Zapewnij o swojej dyskrecji.
4. Nie ujawniaj jego danych, jeśli nie jest to konieczne (np. gdy sprawa została zgłoszona na policję).
5. Pod żadnym pozorem nie konfrontuj go ze sprawcą.
6. Zadbaj o jego bezpieczeństwo, nie upubliczniając jego udziału w sprawie.

Procedura reagowania wobec ofiary cyberprzemocy

* Szkoła jest zobowiązana do powiadomienia policji i/lub sądu rodzinnego w przypadku przestępstw ściganych z urzędu.

Sporządzenie dokumentacji z zajścia

- 1. Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.**
- 2. Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy), powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.**
- 3. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis itp.).**

PRZYKŁADOWE ZAJĘCIA

- ⦿ „Dodaj do znajomych”- kto mówi prawdę?
- ⦿ „Udostępnij swój profil”- opisz siebie i puść w eter
- ⦿ „Sąd nad zachowaniem przykładowego rówieśnika”- kto robi źle?

ZASOBY

Literatura przykładowa

- ⦿ Kowalski, Limber, Agatson; UJ; *Cyberprzemoc wśród dzieci i młodzieży*
- ⦿ Spitzer M.; Dobra literatura; *Cyberchoroby*
- ⦿ Spitzer M.; Dobra literatura; *Cyfrowa demencja*
- ⦿ Barlińska, Szuster; WUW; *Cyberprzemoc o zagrożeniach i szansach na ograniczenie zjawiska wśród adolescentów*
- ⦿ Rogers; Fraszka Edukacyjna; *Cyberprzemoc - jak być bezpiecznym w sieci*
- ⦿ Pelosi; *Na pomoc! Mam cyberdziecko!*

- ◎ Darmowy podręcznik o mowie nienawiści w sieci „**Zakładki Przeciwdziałanie mowie nienawiści w sieci poprzez edukację o prawach człowieka**”:

<http://www.ngofund.org.pl/podrecznik-o-przeciwdzialaniu-mowie-nienawisci-zakladki-juz-dostepny/>

http://www.ngofund.org.pl/wp-content/uploads/2015/04/Zakladki_podrecznik-przeciwno-mowie-nienawisci.pdf

- ◎ Raport o używaniu przez młodzież Internetu:

http://www.saferinternet.pl/images/stories/pdf/raport_eu_net_adb_pl.pdf

PRZYDATNE SERWISY INTERNETOWE

- ◉ Hejtstop.pl
- ◉ Safeinternet.pl
- ◉ Dzieckowsieci.pl
- ◉ Dbi.pl
- ◉ Sieciaki.pl
- ◉ Dyzurnet.pl
- ◉ Helpline.org.pl
- ◉ Safeinternet.org
- ◉ Klamra.org
- ◉ Otwarta.org
- ◉ Mowanienawisci.info
- ◉ Beznienawisci.org
- ◉ Siecobywatelska.pl

TELEFONY

- ④ **800 100 100** - Helpline
- ④ **800 12 12 12** - Dziecięcy Telefon
Zaufania Rzecznika Praw dziecka

PRZYKŁADOWE DZIAŁANIA

- Willa Decjusza: HipHop - Hejterom Stop
Duży Pies nie szczeka
- Cezik śpiewa hejty:
<https://www.youtube.com/watch?v=DEhJgRveaV8>
- Kampania Disney
<https://www.youtube.com/watch?v=oWxrFF8EvQQ>
- YouTube: *Wyloguj się do życia*

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

TOMASZ WALECZKO